

De Nederlandsche Bank
Postbus 98
1000AB AMSTERDAM

Utrecht, 25 oktober 2023

Kenmerk: 23-647/RdW/LMdG/LV

Betreft: Consultatie Good Practice Inrichting compliancefunctie bij pensioenfondsen

Geachte heer/mevrouw,

BDO maakt graag gebruik van uw uitnodiging om een reactie te geven op het consultatiedocument inzake de Good Practice Inrichting compliancefunctie bij pensioenfondsen (hierna: de Good Practice). Hierbij ontvangt u onze bijdrage. Na de introductie, een toelichting op onze consultatie en een slotwoord, vindt u op pagina 3 onze inhoudelijk opmerkingen op de Good Practice. Deze opmerkingen hebben wij onderverdeeld naar algemene opmerkingen op specifieke onderdelen en meer specifieke aanvullingen die in tabelvorm staan weergegeven.

Introductie

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel brengt voor pensioenfondsen veel complexe uitdagingen met zich mee. Dit zorgt voor nieuwe voorschriften waaraan pensioenfondsen moeten voldoen. De voorschriften hebben mede tot gevolg dat de eisen in het kader van zorgplicht voor pensioenfondsen toenemen en dat het bestuur complexe besluiten moet nemen. Aanvullend zijn ook de wettelijke vereisten in het kader van ESG toegenomen. Naast deze recente ontwikkelingen hebben pensioenfondsen al te maken met naleving van complexe wet- en regelgeving.

Gezien deze ontwikkelingen vindt BDO het zeer positief dat De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) de Good Practice ter consultatie heeft uitgebracht. BDO is positief over het feit dat DNB het belang van een goed functionerende compliancefunctie onderschrijft en dat onder meer wordt gesproken over de inrichting van een 'vierde sleutelfunctie'. BDO ziet tevens ruimte voor aanvulling / aanscherping van de Good Practice, met name om de rol van de compliancefunctie nog verder te expliciteren.

Toelichting op onze opmerkingen / aanvullingen

Wij kunnen ons vinden in de definitie die gekozen is in de Good Practice, ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving en de beheersing van het integriteitsrisico. De belangrijkste aanvulling vanuit BDO zit in de reikwijdte van de compliancefunctie. Wij zien in de voorbeelden die worden genoemd, met name in de paragraaf 'de praktijk van de compliancefunctie', dat deze zich veelal richten op de integriteit van de verbonden personen van het pensioenfonds en de naleving van de Gedragscode.

Onze visie is dat de reikwijdte van de compliancefunctie breder is dan de monitoringsactiviteiten van de naleving van de Gedragscode en het toezien op mogelijke belangenverstremgeling.

Gezien de wet- en regelgeving waaraan pensioenfondsen moeten voldoen, de ontwikkelingen in het kader van de nieuwe pensioentransitie en de toenemende wettelijke verplichtingen in het kader van ESG, is het ons inziens van belang dat de compliancefunctie het bredere spectrum van de compliance- en integriteitsrisico's en de geldende wet- en regelgeving overziet en vanuit de tweede lijn haar countervailing rol vervult. Hierbij is het uiteraard wel van belang om in het compliance charter duidelijke kaders te stellen aan de reikwijdte en invulling van de compliancefunctie en deze kaders met het bestuur af te stemmen. Naar onze mening kan een goed functionerende compliancefunctie toegevoegde waarde brengen binnen het fonds door de countervailing rol te vervullen en het bestuur te adviseren en challengen op de beheersing van de integriteitsrisico's en de naleving van de wet- en regelgeving.

Tot slot

Kortom, wij zijn positief over de Good Practice en over de aandacht die vanuit DNB wordt gegeven aan de inrichting van de compliancefunctie ondanks dat deze functie op dit moment (nog) niet wettelijk verankerd is. Uiteraard zijn wij bereid om verdere toelichting te geven op deze consultatie.

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om onze reactie op de Good Practice te mogen delen.

Met vriendelijke groet,

BDO Advisory B.V.

namens deze,

A. de Waard MSc
Director Internal Audit, Risk, Compliance

Bijlage - Consultatie Good Practice Inrichting compliancefunctie bij pensioenfondsen

Bijlage - Consultatie Good Practice Inrichting compliancefunctie bij pensioenfondsen

1.1. Het compliance charter

Wij kunnen ons vinden in de opzet van het compliance charter zoals toegelicht in de Good Practice. Als aanvulling zouden wij ook verwachten dat de definitie van compliance wordt opgenomen in het compliance charter. In het verlengde van de definitie kan vervolgens ook de reikwijdte van de compliancefunctie worden bepaald. Dit kan bijvoorbeeld worden bepaald door het vastleggen van welke rechtsgebieden wel of niet binnen de reikwijdte van de compliancefunctie vallen. In de praktijk zien wij terugkomen dat bijvoorbeeld de fiscale wet- en regelgeving niet binnen de reikwijdte van de compliancefunctie valt. Het vastleggen van deze definitie en reikwijdte zorgt ervoor dat binnen het pensioenfonds duidelijk is waar de compliancefunctie op focust en de compliancefunctie op de juiste gebieden toegevoegde waarde kan leveren.

1.2. Compliance jaarplan / programma

Wij zijn het eens met de stelling dat de systematische integriteitsrisicoanalyse (hierna: SIRA) een verrijking biedt voor het opstellen van het compliance programma. Het voorstel dat het compliance programma sec op basis van de vermelde risico's en beheersmaatregelen in de SIRA wordt opgesteld is in onze ogen, in de huidige praktijk, een te enge benadering van de beheersing van het compliance risico en specifiek naleving van wet- en regelgeving. In de praktijk zien wij namelijk dat de SIRA met name wordt opgesteld op basis van de Good Practice van DNB en de voorbeelden van integriteitsrisico's die daar worden benoemd. Dit heeft tot gevolg dat onderwerpen zoals besluitvorming (m.n. borging van consistentie en evenwichtigheid) en zorgplicht richting deelnemers niet bij ieder fonds onderdeel zijn van de SIRA. Deze risico's en bijbehorende beheersmaatregelen komen dan terug in de algehele risicoanalyse onder het juridische risico. Het is het ons inziens van belang om te borgen dat ook deze onderwerpen worden meegenomen bij het opstellen van het compliance programma en dat de compliancefunctie ook hier een countervailing rol vervult. Aanvullend is het van belang om bij de totstandkoming van het compliance programma ook de eerste lijn, waaronder bijvoorbeeld pensioenjuristen en het bestuur, actief te betrekken en een (vertegenwoordiging) van het bestuur mee te nemen in het proces van de totstandkoming van het compliance programma.

1.3. Bemensing (capaciteit en deskundigheid)

Wij vinden het positief dat de Good Practice aangeeft dat het van belang is dat de compliancefunctie over voldoende capaciteit en deskundigheid moet beschikken. Tevens is het goed dat ruimte is voor een proportionele invulling. Aanvullend is onze verwachting dat in de Good Practice ook aandacht is voor specifieke deskundigheid en het complexe speelveld waarin de compliancefunctie zich bevindt. Dit speelveld wordt complexer door de bestaande wet- en regelgeving maar ook door de ontwikkelingen ten aanzien van de pensioen transitie en nieuwe wet- en regelgeving op gebied van ESG. Gezien deze toenemende complexiteit is het van belang dat deze specifieke deskundigheid binnen de compliancefunctie voldoende wordt geborgd.

1.4. De praktijk van de compliancefunctie

In de paragraaf; de praktijk van de compliancefunctie, wordt veel aandacht besteed aan de monitoring en beheersing van het integriteitsrisico, waarbij integriteit met name is gericht op de integriteit van de verbonden personen. Dit geldt zowel voor de monitoringsrol als de adviesrol van de compliancefunctie.

Ten aanzien van de monitoringsrol wordt alleen de monitoring van de naleving van de Gedragscode benoemt. Wij zijn van mening dat de compliancefunctie met het uitvoeren van thematische monitoringsonderzoeken ook op andere thema's, bijvoorbeeld ten aanzien van naleving SFDR of zorgplicht toegevoegde waarde kan bieden binnen het fonds.

In het kader van de adviesrol van de compliancefunctie is onze visie dat deze rol verder strekt dan het advies inzake mogelijke belangenverstrengeling. De compliancefunctie dient een belangrijke countervailing rol te hebben bij de naleving van de wet- en regelgeving, onder andere binnen de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Tenslotte missen wij in deze paragraaf de monitoring op wijzigingen in wet- en regelgeving voor de wetgeving die binnen reikwijdte van de compliance officer valt, inclusief monitoring op de implementatie van deze wijzigingen in de wet- en regelgeving.

1.5. Specifieke aanvullingen

Paginanummer	Alinea	Suggesties en opmerkingen BDO
5	Good Practice rechterzijde	Opmerking: in de good practice wordt gesproken over 'three lines of defense' model; dit is in onze ogen een verouderde term gezien in het meest recente model van het IIA wordt gesproken over het 'three lines model'. Dit wordt ook in de markt als uitgangspunt gebruikt en sluit ons inziens ook beter aan op deze Good Practice.
7	Good practice rechterzijde	Voorstel voor toevoeging: in de praktijk zien wij ook dat de compliancefunctie periodiek overleg heeft met de tweede lijn van de belangrijkste uitbestedingspartners.
8	Good practice linksonder	Voorstel voor toevoeging: kaders opstellen in welke gevallen compliance opinie bij besluitvorming vereist is; bijvoorbeeld bij besluitvorming met impact op naleving van specifieke wet- en regelgeving.
8	Alinea rechtsboven	Voorstel voor toevoeging: periodieke afstemming (twee keer per jaar) tussen compliancefunctie en het toezichthoudend orgaan.
8	Alinea rechtsboven	Voorstel voor toevoeging: een Good Practice toevoegen ten aanzien van de rapportage frequentie; minimaal één keer per half jaar.

9	Good practice rechtsboven	Opmerking: evaluatie van twee keer per jaar van het compliance charter is onze ogen te frequent; onze zienswijze is dat één keer per jaar voldoende is voor evaluatie van het compliance charter.
10	Algemeen	Voorstel voor toevoeging: een Good Practice toevoegen ten aanzien van de frequentie van het aantal monitoringsonderzoeken op jaarbasis, rekening houdend met de grootte en het risicoprofiel van het pensioenfonds.
13	Alinea rechtsonder	Voorstel voor toevoeging: op moment dat de compliancefunctie risicoscenario's inbrengt in de SIRA is het van belang dat de eerste lijn / bestuur wel risico-eigenaar is van deze scenario's en hiervan op de hoogte is.